

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 4-1, LT-01108 Vilnius, tel. (8 5) 210 7161, faks. (8 5) 210 7160, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijos
Sudarytai Plano projekto rengimo darbo grupei

2020-10-30 Nr. S-129

Kultūros ministrui Mindaugui Kvietkauskui

Kopija: Lietuvos Respublikos Seimo
Kultūros komitetui

DĖL KULTŪROS PAVELDO IŠSAUGOJIMO IR AKTUALIZAVIMO POLITIKOS 2020–2024 METŲ VEIKSMŲ PLANO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai (toliau – KM) 2020-10-22 paskelbus viešąją konsultaciją dėl Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020–2024 m. veiksmų plano (toliau – Planas) projekto, Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKG) susilaukė iš savo narių ir EKG regioninių padalinių nemažai teigiamų vertinimų, o taip pat ir papildomų siūlymų dėl Plano tobulinimo. Pateikdami toliau šiuos siūlymus, atkreipiame dėmesį ir į tam tikrus Plano projekto pakeitimus, kurie mūsų požiūriu yra nepagrįsti.

1. Ankstesniame Plano projekto variante įgyvendinant 1.1 uždavinį „Sukurti efektyvią ilgalaikę materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos nacionalinę plėtros programą“ buvo numatyta parengti „Kultūros ir kūrybingumo plėtros programą“, kuri turės tapti 2021-2030 m. Nacionalinio pažangos plano (toliau – NPP) 4.6. uždavinio „Atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams“ įgyvendinimo dalimi. Tačiau KM paskelbtame 2020-10-22 projekto variante ši programa jau pervadinta į „Kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programą“ (pabraukta mūsų), nurodant tą pačią programos sąsają su NPP. Tokia vidinė ministerijos programa niekaip nedera su minėtu NPP 4.6. uždaviniu, todėl reikėtų sugrąžinti ankstesnį programos pavadinimą – „Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa“.

Pakartojame EKG 2020-10-13 teiktą pastabą, kad šioje programoje turi tilpti ne tik Plano priemonės, bet ir priemonės iš valstybinės Etninės kultūros plėtros programos (toliau – EK programa), išbrauktos iš Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo vadovaujantis naujo Lietuvos Respublikos Strateginio valstybės valdymo įstatymo nuostatomis. Svarstant Seime EK programos išbraukimą buvo tvirtinama, kad jos priemonės bus integruotos į KM rengiamą bendrą kultūros programą. Pagal Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymą EKG turėjo inicijuoti ir padėti Vyriausybei parengti valstybinę EK programą, tad atitinkamai turėtų padėti KM parengti „Kultūros ir kūrybingumo plėtros programą“, todėl pakartotinai siūlome EKG įrašyti prie šios priemonės vykdytojų.

2. Siūlome papildomą 1.2.1 veiksmo priemonę: „Surengus tarpinstitucines diskusijas parengta Kultūros paveldo archyvų ir kitų dokumentavimo įstaigų įstatymo koncepcija“ (įgyvendinimas 2021-2022 m., vykdytojai – KM, EKG). Šis siūlymas grindžiamas visų pirma

EKGT atliktais tyrimais, kad mokslo ir studijų bei kultūros įstaigose sukaupti folkloro, etnologinių duomenų ir kitokio nematerialaus kultūros paveldo archyvai Lietuvoje neturi jokio teisinio statuso. Būtina atsižvelgti į UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją, kurios 2 straipsnio 3 dalyje „dokumentavimas“ įvardijamas kaip sudėtinė sąvokos „apsauga“ dalis, o 13 straipsnio d) punkte siūloma valstybėms „steigti nematerialaus kultūros paveldo dokumentavimo įstaigas“.

3. Siūlome papildomas 1.4.4. veiksmo įgyvendinimo priemones:

- Papildytas Studijų krypčių ir krypčių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašas įrašant Etnologijos ir folkloristikos studijų kryptį (įgyvendinimas 2021 m., vykdytoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, toliau – ŠMSM). Tokia priemonė yra būtina, nes iki šiol galioja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu „Dėl Etnologijos ir folkloristikos studijų krypties aprašo patvirtinimo“ 2015 m. spalio 5 d. Nr. V-1033 patvirtintas Etnologijos ir folkloristikos studijų krypties aprašas (žr. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/cd1612b06c1f11e5906bc3a96c765ff4>);

- Parengta ir įgyvendinama pedagogų kvalifikacijos tobulinimo programa „Lietuvių etninė kultūra“ (įgyvendinimas 2020–2024 m., vykdytojas Vytauto Didžiojo universitetas, toliau – VDU). Tokia programa VDU iniciatyva 2020 m. jau buvo parengta ir akredituota;

- Įgyvendinamos jungtinės etnologijos doktorantūros programos (įgyvendinimas 2020–2024 m., vykdytojai VDU, Klaipėdos universitetas (toliau – KU), Lietuvos istorijos institutas (toliau – LII), Vilniaus universitetas (toliau – VU), Lietuvos muzikos ir teatro akademija (toliau – LMTA), Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas (toliau – LLTI)). Tai būtų jau daugelį metų vykdomų etnologijos doktorantūros programų vykdymo tęstinumas: vieną programą vykdo VDU, KU ir LII, kitą programą – VU, LMTA ir LLTI;

- Papildytas Lietuvos profesijų klasifikatorius įrašant etnologo ir folkloristo specialybes (įgyvendinimas 2021 m., vykdytoja Ekonomikos ir inovacijų ministerija, KM). Tokia priemonė yra būtina, kadangi etnologo ir folkloristo specialybių nėra profesijų klasifikatoriuje, todėl darbo rinkoje šių specialistų pasiūlos ir poreikio paieška yra negalima, o tai apsunkina jų įsidarbinimo sąlygas. (Pastaba: Lietuvos profesijų klasifikatoriaus tvarkymo funkciją vykdo Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Ekonomikos plėtros departamento Žmogiškųjų išteklių plėtros skyrius);

- Parengtos rekomendacijos aukštosioms mokykloms dėl audio-vizualinių archyvų specialistų rengimo (įgyvendinimas 2022 m., vykdytoja EKG).

4. Siūlome papildomą 1.4.3. veiksmo priemonę: „Parengta Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategijos nauja redakcija, parengtas ir įgyvendintas Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategijos įgyvendinimo planas 2021-2024 m.“ (įgyvendinimas 2021–2024 m., vykdytojai ŠMSM, EKG). Šios priemonės būtinybę nurodo Konceptijos 30 punktas, kuris teigia: „Svarbu skirti ypatingą dėmesį visuomenės sąmoningumo didinimui, <...> etninės kultūros integravimui į ugdymo sistemą“. Be to, vis dar galioja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu 2009 m. lapkričio 19 d. Nr. ISAK-2365 „Dėl Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategijos patvirtinimo“ patvirtinta Etninės kultūros plėtros švietimo įstaigose strategija (žr. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.358689?jfwid=pflfenc6>), kuri nebuvo pilnai įgyvendinta 2010–2012 m. laikotarpiu.

5. Siūlome papildomą 1.6.1. veiksmo įgyvendinimo priemonę: „Surengti tarpinstituciniai pasitarimai dėl nematerialaus kultūros paveldo ir etninės kultūros finansavimo Kultūros rėmimo fondo lėšomis, parengtos rekomendacijos ir pakeistas Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu 2017 m. rugpjūčio 25 d. Nr. IV-904 „Dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų

projektų teikimo gairių patvirtinimo“ (įgyvendinimas 2021–2024 m., vykdytojai KM, Lietuvos kultūros taryba, EKG T).

Šiuos siūlymus pateikiame (pažymėdami geltonu fonu) ir 2020-10-22 paskelbtame Plano projekte.

PRIDEDAMA: „Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020–2024 m. veiksmų planas“ su papildymais 18 lapų.

EKG T vardu

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė